

Vlaanderen
verbeelding werkt

Veilig online hulp aanbieden. Wat zegt de wet?

Annemie Van Looveren, SAM vzw

Congres Onlinehulp voor welzijn en gezondheid
28 maart 2019

Privacy-discretie-beroepsgeheim

▶ **Brandend actueel !**

▶ **Raakt aan oa:**

→ **verwerking van persoonsgegevens**

→ **dossierinzage**

→ **informatie-uitwisseling met de cliënt, met de ouders, met andere betrokkenen in de context, met andere hulpverleners en zorgverstrekkers, met parket en politie, met jeugdrechters,....**

Privacy-discretie-beroepsgeheim

- ▶ **Mensenrechten – Grondwet**
- ▶ **GDPR (vroeger : Wet Verwerking Persoonsgegevens (WVP) of Privacywet)**
- ▶ **Beroepsgeheim - strafwet**
- ▶ **Decreet IJH - Decreet Rechtspositie minderjarige**
- ▶ **Sectorale decreten**
- ▶ **Protocollen, kwaliteitshandboeken,....**

FOCUS

- ▶ **Beroepsgeheim**
- ▶ **Doorbreken van beroepsgeheim – veiligheid**
- ▶ **Schuldig verzuim**

Sociaal Werk : waarden uit de praktijk

- ▶ Moreel kompas
- ▶ Vertrouwen
- ▶ Verbondenheid
- ▶ Nabijheid
- ▶ Aanwezigheid
- ▶ Dialoog
- ▶ Durven confronteren
- ▶ Responsabiliseren
- ▶ Erkennen van Eigen Kracht
- ▶ Niet loslaten
- ▶ Veiligheid

Van praktijk naar juridisch kader

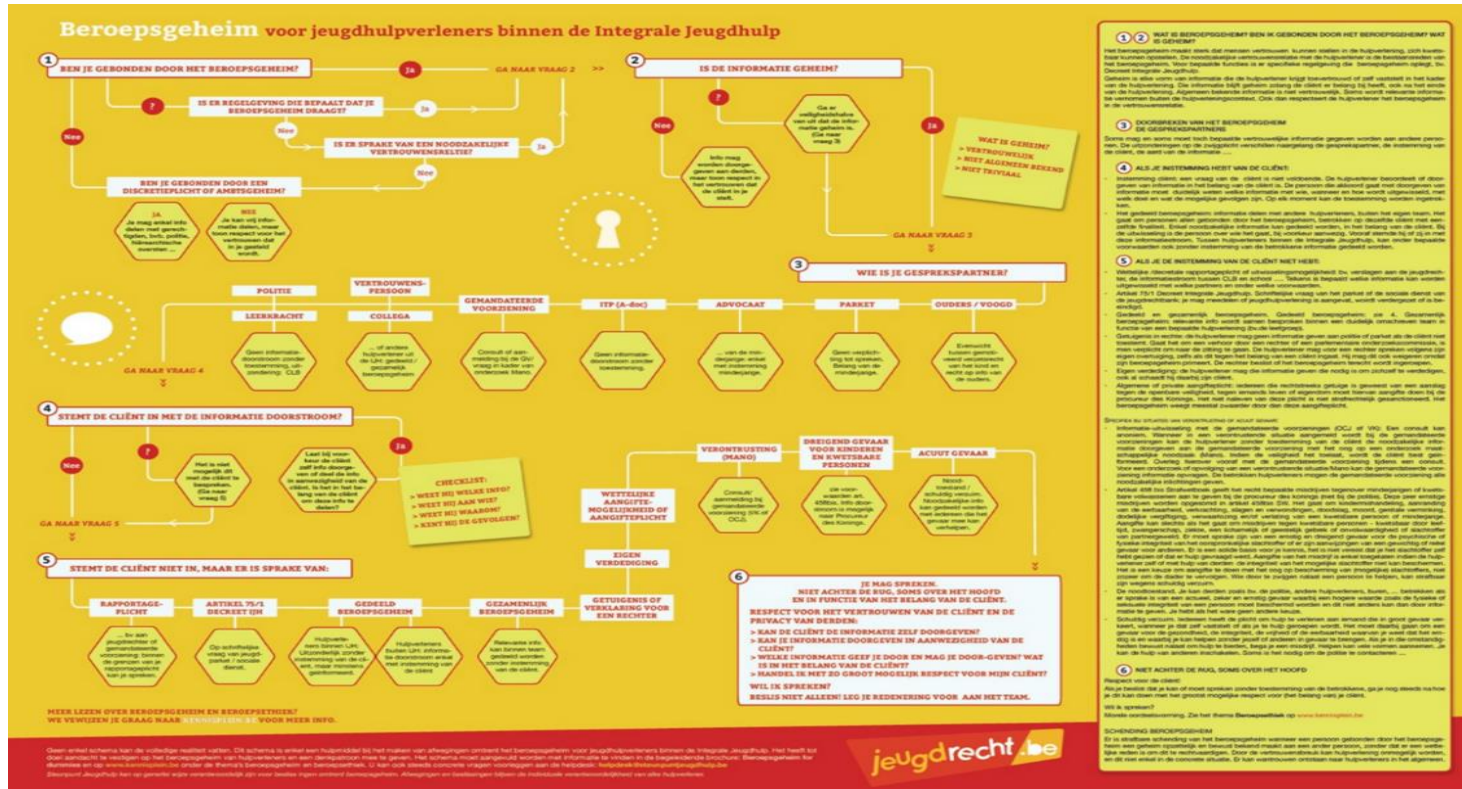
- ▶ **Beroepsgeheim**
 - Privaat Belang
 - Algemeen Belang
- ▶ **Van absolute naar functionele benadering**
- ▶ **Begrip in beweging**
 - Samenwerken/netwerken
 - Participatie cliënten
 - Nieuwe tijdsgeest rond radicalisering, terrorisme, familiaal geweld,...
- ▶ **Waarden op de wip: veiligheid –vertrouwen**
 - maatschappelijke druk
 - Nieuwe regelgeving

Artikel 458 Strafwetboek

Geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte (of voor een parlementaire onderzoekscommissie) getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet, het decreet of de ordonnantie hen verplicht of toelaat die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen.

Juridisch kader beroepsgeheim

Poster Beroepsgeheim voor jeugdhulpverleners – SAM vzw
 Bestellen bij info@samvzw.be

Omgaan met een juridisch kader

- ▶ **Redeneerproces rond beroepsgeheim – geen zwart/wit antwoord**
- ▶ **Doel: mag ik – moet ik**
- ▶ **Juridisch kader stap in morele oordeelsvorming /ethiek**
- ▶ **Praktische tips:**
 - **Afstand nemen**
 - **Blijf niet alleen staan**
 - **Stappenplan-visie van de organisatie,....**
 - **Neerschrijven van de rationele redenering in dossier**

5 vragen

1. **Ben je gebonden door het beroepsgeheim ?**
2. **Is de informatie geheim?**
3. **Wie is je gesprekspartner?**
4. **Stemt de cliënt in met de informatie-doorstroom?**
5. **Stemt de cliënt niet in, maar is er sprake van een uitzonderingsgrond? - doorbreking van het beroepsgeheim**

Vraag 4. Stemt de cliënt in met de informatiestroom

▶ Informed Consent

→ Voorafgaand

→ Specifiek

→ Vrij

→ Uitdrukkelijk

→ Geïnformeerd: welke informatie, aan wie, wanneer, met welke reden, gevolgen

→ Bekwaamheid van de instemmer

→ Kan ten allen tijde ingetrokken worden

▶ Debat

Vraag 5. Doorbrekingsgronden

- ▶ **De cliënt stemt niet in of ik kan het gesprek om veiligheidsredenen niet aangaan met de cliënt.**
- ▶ **Elke uitzonderingsgrond kent**
 - bepaalde voorwaarden
 - bepaalde gesprekspartners (hulpverleners, parket, politie, derden)
 - recht/plicht tot spreken
 - relevantie/proportionaliteit
- ▶ **Restrictief interpreteren – minst ingrijpende**

Doorbrekingen

▶ Spreekplicht-spreekrecht/zwijgrecht

- informatiedoorstroom wettelijk/decretaal geregeld
- Rapportageplicht
- gedeeld/gezamenlijk beroepsgeheim/gestructureerd casusoverleg (458ter SW)
- getuigenis of verklaring voor een rechter
- eigen verdediging
- wettelijke aangiftemogelijkheid of –plicht
- artikel 75/1 Decreet IJH
- verontrusting MANO: consult/aanmelding
- artikel 458bis SW
- Noodtoestand
- Cliënt slachtoffer
- schuldig verzuim

Binnen het team- gezamenlijk beroepsgeheim

- ▶ **Binnen eenzelfde hulpverleningsteam**
- ▶ **Relevante gegevens (noodzakelijkheidseis is te streng)**
- ▶ **Alle andere voorwaarden die gelden voor gedeeld beroepsgeheim :**
 - door het beroepsgeheim gebonden persoon
 - binnen eenzelfde hulpverleningscontext
 - in het belang van de hulpverlening aan de cliënt
 - geinformeerde cliënt

Andere hulpverleners te hulp roepen – gedeeld beroepsgeheim

- ▶ **Aan een persoon die door het beroepsgeheim is gebonden (buiten het team)**
- ▶ **Binnen eenzelfde hulpverleningscontext : betrokken op de hulpverlening en treedt op met dezelfde finaliteit**
- ▶ **Noodzakelijkheids criterium – NEED TO KNOW**
- ▶ **Belang van de cliënt**
- ▶ **Geïnformeerde cliënt stemt toe (Informed Consent) - (verzet van de cliënt is mogelijk – uitzonderingen bv. DIJH)**

458Bis SW- naar parket

- ▶ misdrijf gepleegd op een minderjarige of kwetsbare persoon
- ▶ Ernstig misdrijf opgesomd in artikel 458 bis SW : mishandeling, misbruik, verwaarlozing, eengerelateerd geweld, grooming, voyeurisme,....
- ▶ ernstig en dreigend gevaar voor de psychische of fysieke integriteit van de minderjarige of bedoelde kwetsbare persoon, of er zijn aanwijzingen van een gewichtig en reëel gevaar dat andere minderjarigen of kwetsbare personen het slachtoffer worden
- ▶ je kan de integriteit niet zelf of met hulp van anderen beschermen
- ▶ Je kan melden aan het parket

Noodtoestand

- ▶ **Reëel, ernstig en acuut gevaar**
- ▶ **Hogere waarde wordt bedreigd: bescherming van de fysieke, psychische of seksuele integriteit**
- ▶ **Noodtoestand kan alleen verholpen worden door het doorbreken van het beroepsgeheim**
- ▶ **Praten met wie gevaar kan voorkomen – need to know**

Schuldig hulpverzuim

- ▶ **Hulpverleningsplicht**
- ▶ **Inschatting : groot gevaar**
- ▶ **Je kan helpen zonder ernstig gevaar voor jezelf of anderen**
- ▶ **Je verleent zelf geen hulp of zorgt ook niet dat anderen te hulp komen (niet alleen derden ter hulp roepen, ook opvolgen)**
- ▶ **Je kijkt bewust weg / wetens en willens niets doen**
- ▶ **Strafverzwaring wanneer de persoon die in gevaar is een minderjarige of kwetsbare persoon is**

Back to basics

- ▶ www.beroepsgeheimisvertrouwen.be
- ▶ Ken je partners !
- ▶ Evalueer, evalueer, evalueer !

Contact

Annemie Van Looveren

GSM : 0491 61 47 73

Annemie.vanlooveren@samvzw.be

Helpdesk: www.Jeugdrecht.be